

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե
Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 17/2

3 ապրիլի 2014 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ 10.02.2014 թ-ի թիվ 1108680 ստուգման ակտի դեմ:

Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի գանգատում բերված փաստարկները.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ-ին (այսուհետ նաև Վարչական մարմին) 20.12.2013 թ-ի թիվ 2221262 հանձնարարագրով հանձնարարվել է Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի (այսուհետ նաև բողոքաբեր) մոտ կատարել հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնների պահպանման ուսումնասիրություն (հսկիչ գնում) 10 աշխատանքային օր տևողությամբ:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ 22.01.2014 թ-ի թիվ 1108680 հաձնարարագրի հիման վրա հանձնարարվել է Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի մոտ իրականացնել հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման ճշտության ստուգում 10 աշխատանքային օր տևողությամբ:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ-ն 13.01.2014 թ-ին «կատարել է» հսկիչ գնում և արձանագրել, որ բողոքաբերի Երևան քաղաքի Արցախի 24, 22/1 հասցեում գործող մանրածախ առևտրի կետից իրականացվել է հսկիչ գնում 13 000 դրամ գումարի չափով, որով գնվել է «ՄԱԶԴԱ» մակնիշի ավտոմեքենայի հետնամասի արգելակման կոճղակ, իսկ բողոքաբերը համապատասխան գումարի ՀԴՄ կտրոն չի տրամադրել:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ 10.02.2014 թ-ի թիվ 1108680 ակտով սահմանվել է, որ բողոքաբերը խախտել է ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշման 19-րդ կետի պահանջները և նշանակվել է «Հսկիչ դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետի 2-րդ պարբերությամբ սահմանված տուգանքը՝ գումարով 300 000 դրամ:

Վարչական մարմինը խախտել է ՀՀ օրենսդրության պահանջները: Մասնավորապես, «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հավելվածի 1.4 կետը սահմանում է, որ հսկիչ գնումն իրականացվում է հարկային մարմնի ղեկավարի կամ տեսչության պետի կողմից տրված գրավոր հանձնարարագրի հիման վրա, որի մեջ ի թիվս այլ տեղեկությունների պետք է նշվեն հսկիչ գնում իրականացնելու հիմքերը: Իսկ նույն հավելվածի 1.3 կետը սահմանում է այն հիմքերը, որոնցից առնվազն մեկի պարտադիր առկայության պայմաններում է միայն հնարավոր իրականացնել հսկիչ գնում: Մինչդեռ, Վարչական մարմնի կողմից ներկայացված 20.12.2013 թ-ի թիվ 2221262 հանձնարարագրում խոսք անգամ չկա հսկիչ գնումն իրականացնելու հիմքերի մասին:

Վարչական մարմինը խախտել է «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, որի համաձայն ստուգումների արդյունքներով խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում կազմվող ակտում, ի թիվս այլ տվյալների, պետք է նշվեն ստագամբ բացահայտված խախտումները, խախտումների նկարագրությունը, խախտման ժամկետը (եթե հնարավոր է որոշել) և այն իրավական նորմերը, որոնց պահանջները չեն կատարվել:

Իսկ այս պարագայում Վարչական մարմնի կողմից կազմված ակտում որևէ խոսք չկա բողոքաբերի կողմից կատարված խախտման, կատարման ժամկետի մասին, այլ միայն նշված են իրավական հիմքերը:

Գործի բոլոր փաստական հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկման դեպքում Վարչական մարմնի համար ակնհայտ կդառնար, որ որևէ վերաբերելի և արժանահավատ ապացույց չկա Բողոքաբերին պատասխանատվության ենթարկելու համար: Այսպես, իրականում ոչ մի հսկիչ գնում տեղի չի ունեցել: Բողոքաբերի

աշխատակցուհուն մոտեցել է հարկային տեսչության այն աշխատակիցը, որը սովորաբար իրականացնում է հսկիչ-դրամարկղային գործունեության նկատմամբ ընթացիկ հսկողություն և խնդրել է թույլատրել հանելու ֆիսկալ հաշվետվություն: Աշխատակցուհին ոչ մի բան չկասկածելով թույլատրել է ՀՏ աշխատակցին մոտենալ հսկիչ-դրամարկղային մեքենային, որի արդյունքում էլ Վարչական մարմնի աշխատակիցն իրականացրել է այսպես կոչված «հսկիչ գնում»: Դրանից մի քանի շաբաթ հետո ստացվել են չորս տարբեր ծրարների մեջ ամփոփված մի շարք փաստաթղթեր, որոնց մեջ ի թիվս այլ փաստաթղթերի (այդ թվամ՝ ստուգման ակտի նախագիծ, արձանագրություն և այլն), եղել է նաև թիվ 2221262 հաճնարարագիրը:

Այս ամենը հիմնավորվում է նաև այն հանգամանքով, որ բողոքաբերը երբևէ «ՄԱԶԴԱ» մակնիշի որևէ պահեստամաս չի ունեցել, այդ թվում՝ ավտոմեքենայի հետնամասի արգելակման կոճղակ, հետևաբար Վարչական մարմինը չէր կարող բողոքաբերին պատկանող վաճառքի կետից գնել հսկիչ գնման արդյունքներով 13.01.2014 թ-ին կազմված թիվ 2221262 արձանագրության մեջ նշված պահեստամասը: Ավելին, Երևան քաղաքի Արցախի 24, 22/1 հասցեում գործող մանրածախ առևտրի կետում վաճառվում են գերմանական մակնիշի ավտոմեքենաների ավտոպահեստամասեր, որոնց շարքում 13 000 դրամ արժողությամբ հետնամասի արգելակման կոճղակներ ընդհանրապես չկան:

Հսկիչ գնման, որպես այդպիսին կատարված չլինելու փաստը հիմնավորվում է նաև այն հանգամանքով, որ Վարչական մարմնի կողմից վերը հիշատակված բոլոր ծրարները ուղարկվել են նույն օրը, այդ թվամ՝ 20.12.2013 թ-ի թիվ 2221262 հաճնարարագիրը, 22.01.2014 թ-ի թիվ 1108680 հաճնարարագիրը, 13.01.2014 թ-ին կազմված թիվ 2221262 արձանագրությանը և նույնիսկ 23.01.2013 թ-ին կազմված թիվ 1108680 ակտի նախագիծը: Նշված հանգամանքը խոսում է այն մասին, որ որևէ հսկիչ գնում, այնուհետև որևէ ստուգում չի իրականացվել: Այդ բոլոր փաստաթղթերը ուղղակի ամբողջությամբ լրացվել ու ուղարկվել են բողոքաբերին:

Տվյալ դեպքում վարչական մարմինը խախտել է ինչպես «ՀՀ-ում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի դրույթները, այնպես էլ նույն օրենքի 2-րդ հավելվածի 1.5-րդ կետի պահանջները: Արդյունքում խախտվել են նաև վերը հիշատակված օրենքի 9-րդ հոդվածի պահանջները, այն է՝ բողոքաբերը հնարավորություն չի ունեցել օգտվել իր իրավունքներից:

Հսկիչ գնում կատարված չլինելու փաստը հիմնավորվում է նաև ՀՀ կառավարության 2003 թ-ի թիվ 1561-Ն որոշման պահանջների խախտման տեսանկյունից, որը նախատեսում է հսկիչ գնման արդյունքում ձեռք բերված ապրանքի հետ վերադարձնելու կարգը: Նշված կարգի 1-ին կետով կարգավորվում է հսկիչ գնման արդյունքում ձեռք բերված ապրանքների հետ վերադարձման կարգը: Նույն կարգի 6.2 կետը կարգավորում է հսկիչ գնման արդյունքում ձեռք բերված ապրանքների հետ վերադարձման ժամկետները, որի բ) և գ) ենթակետերով նշված են այն ապրանքների հետ վերադարձման ժամկետները, որոնք իրենց բնույթով համապատասխանում են ակտում նշված ապրանքին: Սակայն վարչական մարմինը չկատարելով հսկիչ գնման արդյունքում ձեռք քերված ապրանքի հետ վերադարձը, դրանով ևս մեկ անգամ փաստել է հսկիչ գնման բացակայությունը:

Վերը հիշատակված փաստական հանգամանքները բավարար են հիմնավորելու, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ-ի կողմից 10.02.2014 թ-ին կազմված թիվ 1108680 ակտը կազմվել է օրենքի խախտմամբ, այդ թվում՝ օրենքի սխալ կիրառման կամ սխալ մեկնաբանման հետևանքով և ենթակա է անվավեր ճանաչման:

Ելնելով վերոգրյալից և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 63-րդ հոդվածով բողոքաբերը խնդրում է անվավեր ճանաչել ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ կողմից 10.02.2014 թ-ին կազմված թիվ 1108680 վարչական ակտը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), լսելով Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի ներկայացուցչի և ստուգման ակտը կազմած պաշտոնատար անձանց ներկայացված փաստարկները, ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ եզրակացության, որ գանգատը հիմնավոր չէ հետևյալ պատճառաբանությամբ:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ պետի 20.12.2013 թ-ի թիվ 2221262 հանձնարարագրի համաձայն 13.01.2014 թ-ին Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի մոտ կատարվել է հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնների պահպանման ուսումնասիրություն (հսկիչ գնում): Արդյունքում 13.01.2014 թ-ին կազմվել է հսկիչ գնումների արդյունքների մասին թիվ 2221262 արձանագրությունը, որով արձանագրվել է Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանի կողմից ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված ՀԴՄ շահագործման կանոնների 19-րդ կետի «բ» ենթակետի պահանջները խախտման փաստ: Մասնավորապես, ուսումնասիրությունն իրականացրած անձինք նշեցին, որ 13.01.2014 թ-ին այցելել են ք.Երևան, Արցախի 24, 22/1 հասցեում գործող Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին պատկանող մանրածախ առևտրի կետ և ցանկացել են գնել «ՄԱՁԴԱ» մակնիշի (VIN CODE JM7GG32F151153278) ավտոմեքենայի հետնամասի արգելակման կոճղակ: Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանը հայտնել է, որ տվյալ պահին պահանջվող կոճղակը առկա չէ և կլինի որոշ ժամանակ հետո: Որոշ ժամանակ անց՝ ժամը 17:46-ին, ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ հարկային տեսուչ Ժորա Աստվածատրյանը այցելել է Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին պատկանող մանրածախ առևտրի կետ և գնել է նախապես պատվիրված «ՄԱՁԴԱ» մակնիշի ավտոմեքենայի հետնամասի արգելակման կոճղակը, որի դիմաց կանխիկ վճարված 13 000 դրամը չի մուտքագրվել ՀԴՄ և չի տրամադրվել համապատասխան գումարի կտրոն:

Սույն գործին առնչվող նյութերի ուսումնասիրությամբ Հանձնաժողովն արձանագրեց, որ ուսումնասիրությունն իրականացնող պաշտոնատար անձանց կատարած համապատասխան գործողությունների արդյունքում ձեռք բերված ապացույցները հիմնավորում են հսկիչ գնմամբ գնված ապրանքի դիմաց վճարված գումարը ՀԴՄ չմուտքագրվելու և համապատասխան ՀԴՄ կտրոն չտրամադրվելու փաստը: Մասնավորապես, հսկիչ գնումից հետո՝ ժամը 17:51-ին, ՀԴՄ-ից դուրս է բերվել Z հաշվետվություն, որում կատարված վճարման արժեքը ներառված չի եղել: Ընդ որում, ժամը 17:51-ի դրությամբ հասույթը կազմել է ընդամենը 5500 դրամ: Այնուհետև կատարված վճարման արժեքը մուտքագրվել է ՀԴՄ և ժամը 17:51-ին նորից դուրս է բերվել դուրս է բերվել Z հաշվետվությունը՝ 13 000 դրամ ընդհանուր հասույթով:

Բացի այդ, ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 27.11.2003 թ-ի թիվ 1561-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 6.1 կետի դրույթներով ուսումնասիրությունն իրականացնող անձինք 13.01.2014 թ-ին կազմել են հսկիչ գնումների արդյունքում վաճառված ապրանքների հետընդունման թիվ 2221262 ակտը և փորձել են Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին ետ վերադարձնել հսկիչ գնմամբ ձեռք բերված ապրանքը, սակայն վերջինս հրաժարվել է այն ետ ընդունելուց:

Հանձնաժողովը գտնում է, որ վերոգրյալ փաստական հանգամանքները հիմնավորում են ընկերության կողմից ՀՀ կառավարության 26.08.2004 թ-ի թիվ 1325-Ն որոշմամբ հաստատված կանոնների 19-րդ կետի «բ» ենթակետի պահանջները խախտած լինելու հանգամանքը, որն իր հերթին առաջացնում է պատասխանատվություն «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված կարգով:

Գանգատում նշված այն պնդումը, որ ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ էրեբունու ՀՏ պետի 20.12.2013 թ-ի թիվ 2221262 հանձնարարագրում նշված չէ հսկիչ գնումն իրականացնելու հիմքերի մասին, հիմնավոր չէ, քանի որ հանձնարարագրի ուսումնասիրությամբ արձանագրվեց, որ դրանում նշված է հսկիչ գնումն իրականացնելու հիմքը, այն է՝ «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքը:

Հիմնավոր չէ նաև գանգատում բերված փաստարկը հսկիչ գնմամբ ձեռք բերված ապրանքը Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին ետ չվերադարձվելու վերաբերյալ, քանի որ, ինչպես նշվել է վերևում, ուսումնասիրությունն իրականացնող անձինք 13.01.2014 թ-ին կազմել են հսկիչ գնումների արդյունքում վաճառված ապրանքների հետընդունման թիվ 2221262 ակտը և փորձել են Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին ետ վերադարձնել հսկիչ գնմամբ ձեռք բերված ապրանքը, սակայն վերջինս հրաժարվել է այն ետ ընդունելուց:

Ինչ վերաբերվում է գանգատում նշված այն պնդմանը, որ հսկիչ գնմանը, ինչպես նաև դրանից հետո կատարված ստուգմանն առնչվող փաստաթղթերի մի մասը Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին ուղարկվել են նույն օրը, ապա նշվեց, որ այն չի համապատասխանում իրականությանը: Մասնավորապես, հսկիչ գնմանը, ինչպես նաև դրանից հետո կատարված ստուգմանն առնչվող փաստաթղթերը սահմանված ժամկետներում ուղարկվել են Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին (գործում առկա են համապատասխան ապացույցները), սակայն փոստային ծառայության կողմից ուղարկված փաստաթղթերի մի մասը ետ է վերադարձվել: Արդյունքում ետ վերադարձված փաստաթղթերը Ա/Ձ Գուրգեն Ստեփանյանին ուղարկվել են կրկին անգամ:

Հանձնաժողովի 28.02.2014 թ-ի նիստի քննարկման արդյունքում սույն գործի վերաբերյալ ընդունվել է որոշման նախագիծ, որի համաձայն ստուգման ակտը թողնվել է անփոփոխ:

Ի կատարումն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի հոկտեմբերի 21-ի «Գանգատարկման խորհուրդ ստեղծելու և վերադաս հարկային ու մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովների որոշումների քննարկման կարգը հաստատելու մասին» N 1361-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 4-րդ կետի, սույն գործի վերաբերյալ Հանձնաժողովի կողմից ընդունված որոշման նախագիծը և առնչվող նյութերը (գանգատի փաթեթը) ուղարկվել են վերադաս հարկային ու մաքսային մարմինների գանգատարկման խորհուրդ (այսուհետ՝ Գանգատարկման խորհուրդ):

Որոշման նախագծի վերաբերյալ Գանգատարկման խորհուրդը տվել է դրական եզրակացություն:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո թ ո շ ու մ է՝

Ստուգման ակտը թողնել անփոփոխ:

Որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում տնտեսավարող սուբյեկտի ղեկավարը կամ նրան փոխարինող պաշտոնատար անձն իրավունք ունի բողոքարկել դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ